

छात्र प्रबोधन

सौर पौष शके १९४५ । वर्ष २४ अंक ४।
(प्रारंभापामूनचा अंक क्रमांक - वर्ष ३२ अंक ६)
वार्षिक वर्गणी ₹ २५०। मूल्य ₹ २५। पृष्ठे २८

ज्ञान प्रबोधिनीचे कुमारांसाठी, कृतिशीलता जोपासणारे मासिक!

हे वीर विवेकानंद

हे वीर विवेकानंद हिंदुयशमूर्ती
हे युवकप्रवर तू युवहृदयांची स्फूर्ती ॥ ध्रु. ॥
दास्यात पाहुनी विश्वधर्मजननी ही
तू क्षुब्ध सिंहसा व्याकुळ अंतर्यामी
मुक्तीचा तिघिया ध्यास तुला दिनराती ॥ १ ॥
शत आघातांनी कुंठित मूर्च्छित झाली
ती हिंदुचेतना फिरून तू चेतविली
तिज उन्नत मस्तक निर्भय केले जगती ॥ २ ॥

स्मरतात तुझे ते घनगर्जितसे शब्द
'मन वज्र हवे अन् मनगट ते पोलाद'
जग जिंकायाची ईर्ष्या दाटो चित्ती ॥ ३ ॥
तव अमृतवाणी हाक देत आम्हाते
रे अतुल बलस्वी करू हिंदुराष्ट्राते
युवशक्ति हवी मज कार्यशरण पुरुषार्थी ॥ ४ ॥
जी जीवनपुष्पे सतेज नव रक्ताची
स्थापावा त्यांनी धर्म आत्म अर्पूनी
त्यानेच अर्चना होत राष्ट्रदेवाची ॥ ५ ॥

या पद्याची
चाल ऐका
आणि पद्य
म्हणा...

—वाच. स्वर्णलता भिशीकर

पद्याचा भावार्थ : हिंदुत्वाची यशोगाथा जगभर पोहोचवणाऱ्या स्वामी विवेकानंदांचे स्मरण प्रस्तुत पद्यात केले आहे. स्वामीजींना उद्देशून 'तुम्ही युवकांना प्रेरणा देणारे, चैतन्य जागे करून सत्कार्यासाठी स्फूर्ती देणारे असे वंदनीय राष्ट्रदैवत आहात,' असे कवयित्री सांगते. विश्वधर्माची माता अशी ही भारतभूमी ही पारतंत्र्यात असलेली पाहून तुमचे अंतःकरण व्याकुळ झाले आणि पराक्रमी सिंहाला पिंजऱ्यात ठेवले, तर तो जसा अस्वस्थ, क्रुद्ध होईल तशी तुमची अवस्था झाली! त्यामुळे आपल्या भारतमातेला स्वतंत्र करण्याचा ध्यास रात्रंदिवस तुमच्या मनाला व्यापून राहिला. अनेक परकीय आक्रमणांनी हा देश, हा हिंदू समाज चैतन्य गमावलेल्या थंड गोळ्यासारखा झाला. त्यावेळी आपल्या हिंदू बांधवांची अस्मिता, स्वाभिमान तुम्ही जागा केलात. अन्यायाविरुद्ध लढण्यासाठी या समाजाला तुम्ही निर्भय बनवलेत.

'मन निर्भय आणि शरीर बलवान हवे. जग जिंकण्याची इच्छा समाजातील प्रत्येकाच्या मनात जागी होवो,' असे आवाहन तुम्ही या निद्रिस्त समाजाला केले.

आज देश स्वतंत्र झाला असला, तरी या हिंदुराष्ट्राला बलवान करण्यासाठी तुमचे शब्द आम्हाला प्रेरणा देतात. कर्तृत्ववान, कार्यमग्न, पराक्रमी, युवाशक्ती एकवटायला हवी, ही प्रेरणा आम्हाला तुमच्या शब्दांतून मिळते.

'नवीन सळसळत्या रक्ताच्या उत्साही तरुणांनी स्वार्थ सोडून नवा राष्ट्रधर्म स्थापन करावा म्हणजेच देशाचा विकास हाच त्यांचा धर्म बनावा.' स्वामीजी हा संदेश तुम्ही आम्हाला दिलात. देश हाच देव मानून त्याची पूजा करणे हाच एकमेव धर्म आहे ही प्रेरणा, स्वामीजी तुम्ही आजही आम्हाला देता,' अशा शब्दात स्वामीजींच्या प्रेरक व्यक्तिमत्त्वाचा गौरव कवयित्रीने केला आहे.

छात्र प्रबोधन

ज्ञान प्रबोधिनीद्वारा कुमारांसाठीचे
कृतिशीलता जोपासणारे मासिक!

निव्वळ मासिक नव्हे!

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकसनाची चळवळ!!

मासिक। दिवाळी अंक। प्रकाशने।

कल्पक स्पर्धा। साहित्य मेळावे-संमेलने।

इवली शल्ये रुपती खुपती
मात करू दे त्यांच्यावरील
प्रगल्भतेचे पंख देऊनी
ने ज्योतिर्जगतात

छात्र प्रबोधन

सौर पौष, शके १९४५। वर्ष २४ अंक ४

(मासिकाचा प्रारंभ : सौर श्रावण शके १९१४/ऑगस्ट १९९२

एकूणात ३७८ वा अंक, वर्ष ३२ अंक ६)

प्रकाशन दिनांक - सौर ११ पौष, शके १९४५/१ जानेवारी २०२४

अंतरंग

२. पद्य... हे वीर विवेकानंद!* - वाच. स्वर्णलता भिशीकर
४. संवाद - शिल्पा कुलकर्णी
५. कथा... प्रेरणा* - डॉ. प्रसन्न दाभोळकर
९. लेखमाला... गप्पा आपल्या देशाच्या! - १३
कहाणी आर्यांच्या आक्रमणाची - सुहासिनी देशपांडे
१२. ललित... संक्रमणाचा अर्थ! - मल्हार अरणकल्ले
१५. माहितीपर... भूगोलदिन - रश्मी आस्वले
१७. लेखमाला... घेऊ प्रेरणा निसर्गापासून! (लेखांक ६)
पर्वतारोहण असंही! - डॉ. नंदा हरम
२०. कविता... ऋतूचक्र - एकनाथ आव्हाड
२१. कथा... किल्ल्यातील रहस्य (भाग २) - सुधांशु नाईक
२४. माहितीपर... भारत आणि G20 - समीहन मेहेंदळे
२७. हसण्या रेषा - प्रशांत कुलकर्णी, वैजनाथ दुलंगे
- याशिवाय : सोडवा हे काव्यकोडे (११), सोडवा शब्दकोडे (१४), हास्य लहरी (१६),
कलाकृती - चोच मारणारा पक्षी (१९), हसा... हसा... (२०)
- वर्गोद्दिष्ट स्पर्धा*, वर्गणीत ५०% सवलत, प्रतिसादी वाचकवीर (२६)

पानांखालील ओळी - काव्यपंक्ती : प्रजासत्ताक दिनानिमित्त देशभक्तीपर
माहितीपर : विविध आसने व त्यांचे फायदे

सोबतच्या QR code द्वारे जरूर पाहा : आसनांची छायाचित्रे

श्री. नरेंद्र देशमुख यांनी दिलेल्या आर्थिक योगदानातून
या अंकाच्या कागद व छपाईचा खर्च केला आहे. त्यासाठी त्यांना मनापासून धन्यवाद!

अवश्य वाचा... पाहा... एका... * या लेखांना QR कोड दिले आहेत ते स्मार्टफोनवर
स्कॅन करा. त्यासाठी गुगल प्ले स्टोअरवरून QR code scanner मोफत डाऊनलोड करा.

छात्र प्रबोधन युट्यूब चॅनेल लिंक - सभासद व्हा!

<https://youtube.com/@user-rk8py6zj7f>

संपर्क पत्ता : छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी, ५१०, सदाशिव पेठ, पुणे 411030
☎ (०२०) २४२०७१७४/१७५ संकेतस्थळ : www.chhatraprabodhan.org
इ-मेल : chhatraprabodhan@jnanaprabodhini.org

या नियतकालिकास महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाकडून अनुदानपोटी काही रक्कम प्राप्त झाली आहे.
परंतु या नियतकालिकात प्रसिद्ध झालेली मते महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळास मान्य असतील असे नाही.

देशभक्तीपर गीत गाऊनी, वंदन करतो राष्ट्रध्वजाला । मातृभूमीची गौरवगाथा गर्वाने गातो, गणराज्यदिनाला ॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. निखील आपटे, पुणे

> मे. बडवे इंजिनियर्स प्रा. लि., पुणे

> श्री. तन्मय बुडूख, पुणे

> असंट हॉस्पिटॅलिटी प्रा. लि., पुणे

> श्री. शशांक चांदोरकर, पुणे

> श्री. अजित दातार, पुणे

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

संपादक, प्रकाशक, मुद्रक

महेन्द्र सेठिया

मानद संपादक

शैलजा देशमुख

संपादक मंडळ

वाच. कांचनगंगा गंधे,

आश्लेषा महाजन,

स्वाती ताडफळे,

मल्हार अरणकल्ले

कार्यकारी संपादक

शिल्पा कुलकर्णी

साहाय्यक कार्यकारी संपादक

वैशाली दीक्षित

मुखपृष्ठ

अस्मिता अत्रे

आतील चित्रे

दीपक संकपाळ, सायली कुलकर्णी

छात्र प्रबोधन मासिकाची वर्गणी

वार्षिक : ₹ २५०,

द्वैवार्षिक : ₹ ५००,

त्रैवार्षिक : ₹ ७००,

दशवार्षिक : ₹ २२००

घरपोच दिवाळी अंकासाठी

प्रतिवर्षी ₹ ५० जादा

या अंकाची किंमत : ₹ २५/-

पुस्तकांच्या ऑनलाइन खरेदीसाठी व

मासिकाच्या ऑनलाइन सभासद

नोंदणीसाठी

jprakashane.org

या संकेतस्थळाला भेट द्या !!

प्रिय प्रबोधकांनो,

संवाद

सध्या शाळांमध्ये विविध स्पर्धा, शिबिरे, स्नेहसंमेलने, क्रीडामहोत्सव, सहली यांची धूम चालू असेल, तर काही शाळांमध्ये स्पर्धा-उपक्रमांची धामधूम संपून बक्षीस समारंभदेखील पार पडला असेल. या उपक्रमांमध्ये तुम्ही नुसते 'प्रेक्षक' म्हणून होता की, कोणत्या ना कोणत्या, एकातरी स्पर्धा-उपक्रमात सहभागी झाला होतात? उपक्रमात सहभागी होताना तुमचा सहभाग कशाप्रकारचा होता? मित्र/मैत्रिणी म्हणतात म्हणून, अध्यापकांच्या सांगण्यावरून, कोणीतरी ढकलतोय म्हणून, पर्याय नाही म्हणून, अभ्यासातील गुण वाढणार आहेत म्हणून या उपक्रमात सहभाग घेतला होता; की मनापासून, 'उत्तम सादर करायचंच' या निर्धाराने तुम्ही सहभागी झाला होता? पाहा बरं एकदा स्वतःशीच तपासून! जे विद्यार्थी 'प्रेक्षक' म्हणून होते, त्यांनी 'यापुढील उपक्रमांमध्ये सक्रिय सहभाग नोंदवायचाच,' हे ठरवून टाका.

स्वतःमधील गुण-क्षमता ओळखण्यासाठी, त्यांना वाव देण्यासाठी, स्वतःच्या क्षमता ताणण्यासाठी स्पर्धा-शिबिरे-उपक्रम हे निमित्त असतात. अशा संधी तुम्ही 'ठरवून' घ्यायला हव्यात. त्यासाठी शारीरिक-मानसिक तयारी, चिकाटीने सराव इ. करायला हवा. आई-वडील, अध्यापकांचे, तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन मिळवत, उणिवांवर मात करण्याचा प्रयत्न केला की, तुम्ही उत्तमतेच्या दिशेने वाटचाल करू शकाल... अशारितीने 'ठरवून' नोंदविलेला सहभाग, हा तुमचा आत्मविश्वास वाढविणारा, तुम्हाला बक्षिसाच्या दिशेने घेऊन जाणारा असतो. अशा पद्धतीने तयारी करून तुम्ही यापुढे कशाकशात बक्षिसे मिळवणार (वैयक्तिक किंवा गटाद्वारा) ते आत्ताच ठरवून टाका. आम्हालापण नक्की कळवा! काही शंका, अडचणी असल्यास आम्हाला संपर्क करा.

'छात्र प्रबोधन' देखील विविध स्पर्धा, उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याच्या आणि बक्षीस मिळविण्याच्या अनेक संधी देत असते. विद्यार्थ्यांमध्ये संघभावना वाढीस लागवी, या हेतून आयोजित केलेल्या छात्र प्रबोधनच्या वर्गोद्दिष्ट स्पर्धेमध्ये संपूर्ण वर्गाला बक्षीस मिळविण्याची संधी मिळते. त्याचे तपशील दर महिन्याच्या अंकात पान क्र. २६ वर तुम्ही वाचत असाल. गगनबावडा, वाई, चिखली इ. शाळेतील विद्यार्थ्यांनी सलग तीन महिने या स्पर्धेत विजेतेपद राखले, त्यामुळे त्यांचा वर्ग महाबक्षिसासाठी पात्र झाला आहे. या स्पर्धेसाठी तुमच्या वर्गाचा सहभाग निश्चित केलाय ना!

तुमच्यातील सुप्त गुणांना, प्रतिभेला वाव मिळावा, संपादनाची कौशल्ये तुम्ही आत्मसात करावी, तुमचा सभाधीटपणा वाढीस लागवा यासाठी छात्र प्रबोधनतर्फे राज्यस्तरीय, सांघिक हस्तलिखित व अभिवाचन या दोन स्पर्धा जाहीर केल्या जातात. यंदा या दोन्ही स्पर्धांमध्ये मिळून सुमारे ७०० ते ८०० विद्यार्थी सहभागी झाले आहेत. स्पर्धेच्या तयारीचा भाग म्हणून तसेच स्पर्धेच्या गुणवत्तेचा स्तर वाढावा म्हणून छात्र प्रबोधनतर्फे स्पर्धेतील सहभागी विद्यार्थ्यांसाठी प्रत्येकी ३ तासांच्या लेखन-संपादन व अभिवाचन कार्यशाळांचं मोफत आयोजन केलं होतं. लेखन-संपादन कार्यशाळेमध्ये व्यक्तिचित्रण, जाहिरात लेखन, नाट्यछटा लिहिण्याचे तंत्र आणि मंत्र सांगितले गेले. तसेच 'संपादन' म्हणजे काय याबाबत स्पष्टता दिली गेली. 'अभिवाचन' म्हणजे काय? गद्य व पद्य अभिवाचन कसं करावं, अभिवाचनासाठी मध्यवर्ती विषय निवडून 'संहितालेखन' कसं करावं? याबाबत ज्येष्ठ लेखिका आश्लेषाताई महाजन, लेखक-अभिवाचक अक्षय वाटवे व एकपात्री प्रयोग करणाऱ्या कल्पनाताई शिरोडे या तज्ज्ञांनी कार्यशाळांमध्ये मार्गदर्शन केले. <https://youtube.com/@user-rk8py6zj7f> या युट्यूब लिंकवरून तुम्ही ती कार्यशाळा पाहू शकाल! छात्र प्रबोधनतर्फे वेळोवेळी आयोजित केलेल्या स्पर्धा-उपक्रमांना, आवाहनांना तुम्ही देखील प्रतिसाद देताय ना!

यंदा प्रजासत्ताकदिनानिमित्त शाळेत होणाऱ्या सांस्कृतिक कार्यक्रमात कोणत्या प्रकारची जबाबदारी तुम्ही स्वतःहून घेतली, ते अवश्य कळवा.

प्रजासत्ताकदिनाच्या तसेच मकरसंक्रातीच्या हार्दिक शुभेच्छा!

तुमची
शिल्पाताई

जाणून घ्या : ताडासन - या आसनामुळे शरीराची उंची वाढण्यास मदत होते.

वार्षिक देणगीदार - > श्री. निरामय दाते, अंधेरी, मुंबई > गेझनर इंडिया प्रा. लि., पुणे > चि. अखिलेश संतोष काकडे, पुणे
> डॉ. प्रतीक रवींद्र सेठिया, पुणे > श्री. सुदीप सुभेदार, छ. संभाजीनगर - कै. प्रभाकर सुभेदार स्मरणार्थ

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

भूगोलदिन

- रश्मी आस्वले

माहितीपर

वर्षभर आपण सर्वजण निरनिराळे दिन साजरे करत असतो. कारण त्या-त्या दिवसाचं स्वतःचं असं खास महत्त्व असतं.

दरवर्षी १४ जानेवारी हा 'भूगोलदिन' म्हणून साजरा केला जातो. त्याची २ महत्त्वाची कारणं आहेत. पहिलं म्हणजे १४ जानेवारी रोजी येणाऱ्या मकरसक्रांतीला सूर्य धनू राशीतून मकर राशीत प्रवेश करतो. उत्तरायणाची सुरुवात ही तारखेनुसार २२ डिसेंबर रोजी असली, तरी भारतीय तिथीनुसार पौष महिन्यात म्हणजेच जानेवारी महिन्यात होते. १४ जानेवारी रोजी होणाऱ्या मकर संक्रमणात सूर्याच्या ऊर्जेचे संक्रमण होते. तसेच दुसरे महत्त्वाचे कारण म्हणजे 'भूगोल महर्षी'! जागतिक कीर्तीचे ख्यातनाम भूगोलतज्ज्ञ 'कै. प्राध्यापक सी. डी. देशपांडे' यांचा हा जन्मदिवस! प्रा. सी. डी. देशपांडे यांनी भूगोल या विषयाला शास्त्राचा दर्जा मिळवून देण्यासाठी विशेष प्रयत्न केले. मुंबई विद्यापीठामध्ये स्वतंत्र भूगोल विभागाची

स्थापना करण्यासाठी सुद्धा खूप प्रयत्न केले. त्यामुळे या भूगोल महर्षींच्या कार्याचा उचित गौरव करण्यासाठी, अतिशय महत्त्वाच्या परंतु दुर्लक्षित राहिलेल्या भूगोल विषयासाठी १९८८ सालापासून महाराष्ट्र भूगोल समितीने 'प्रा. सी. डी. देशपांडे यांच्या ७५ व्या जन्मदिनी दि. १४ जानेवारी रोजी भूगोलदिन साजरा केला जावा' असे घोषित केले.

सर्वसाधारणपणे पृथ्वीचे वर्णन म्हणजे 'भूगोल.' मानव आणि मानवाच्या सभोवताली असणाऱ्या पर्यावरणाचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास ज्या शास्त्रात केला जातो, ते शास्त्र म्हणजे भूगोल होय. पृथ्वीवर घडणाऱ्या नैसर्गिक आणि भौतिक घडामोडींचा मानवाच्या संदर्भात सर्वकष विचार करणारे शास्त्र म्हणजे 'भूगोल.' 'रेंट्झेल' या जर्मन भूवैज्ञानिकाने भूगोलाची केलेली व्याख्या-मानवी जीवनावर परिणाम करणाऱ्या पर्यावरणाच्या घटकांचा अभ्यास म्हणजे 'मानवी भूगोल.'

भूगोल हे एक शास्त्र आहे. भूतलावरील प्राकृतिक, नैसर्गिक घटक आणि मानवनिर्मित घटक यांचा एकमेकांशी कसा संबंध आहे? त्यांचा एकमेकांवर कसा आणि कोणकोणता परिणाम होतो याचा अभ्यास भूगोल या शास्त्रात केला जातो. तसे पाहता भूगोलाचे वेगळे महत्त्व सांगण्याची गरज नाही; कारण आपण जे रोज जगतो, आपल्या सभोवताली ज्या निसर्गनिर्मित व मानवनिर्मित गोष्टी असतात यांची सांगड घालून केला जाणारा अभ्यास म्हणजे 'भूगोलशास्त्र.'

भूगोल विषयाचा अभ्यास प्रामुख्याने दोन

कणकण, क्षणक्षण अपूर्व आपुले, घडवू राष्ट्र महान । देशभक्तीने समाज भारून, करूच्या नवनिर्माण ॥

वार्षिक देणगीदार -

- > वाचस्पती सौ. वैशाली पाटील-देवरे, शिरपूर, जि. धुळे
- > डॉ. प्रणव महाजन, छ. संभाजीनगर
- > श्री. गिरीश पळसकर, बंगळुरु - कै. शरद पळसकर स्मृतिप्रित्यर्थ
- > सौ. सायली मुळचे, डोंबिवली

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

जाणून घ्या : पद्मासन - या आसनामुळे मानसिक शांती मिळते तसेच एकाग्रता व स्मरणशक्ती वाढते.

शाखांमध्ये केला जातो. एक म्हणजे 'प्राकृतिक भूगोल' आणि दुसरी म्हणजे 'मानवी भूगोल.' प्राकृतिक भूगोल बदलला की, मानवी भूगोल बदलतो. म्हणजेच मानवी भूगोल हा प्राकृतिक भूगोलावर अवलंबून आहे. प्राकृतिक भूगोलाच्या काही उपशाखा आहेत त्या म्हणजे भूरूपशास्त्र, भूशास्त्र, भूगर्भरचनाशास्त्र, हवामानशास्त्र, सागरशास्त्र, मृदाशास्त्र, खगोलशास्त्र, जैवशास्त्र इ. तसेच मानवी भूगोलाच्याही उपशाखा आहेत; त्या म्हणजे आर्थिक भूगोल, राजकीय भूगोल, सामाजिक भूगोल, लोकसंख्या भूगोल, ऐतिहासिक भूगोल, सांस्कृतिक भूगोल, नागरीवस्ती भूगोल, प्रादेशिक भूगोल इ. परंतु प्राकृतिक भूगोल आणि मानवी भूगोलाच्या सर्व उपशाखा एकमेकांशी संबंधित आहेत, संलग्न आहेत.

शालेय अभ्यासक्रमात फक्त प्राकृतिक भूगोल आणि राजकीय भूगोल याचा मुख्यत्वे समावेश केला गेला आहे.

शाळा, महाविद्यालयांमध्ये विविध उपक्रम, कार्यशाळा, प्रदर्शने, शैक्षणिक सहली इ. माध्यमांद्वारे

भूगोल विषयाबद्दलची भीती कमी करता येऊन भूगोल विषय अत्यंत रंजक पद्धतीने शिकता येतो. भूगोल विषयावरती संशोधक, मान्यवर, तज्ज्ञ यांची व्याख्याने आयोजित करून यांमधून मार्गदर्शन मिळू शकते. या सर्वांमधूनच भूगोल विषयाची व्याप्ती किती मोठी आहे, हे समजण्यास मदत होईल.

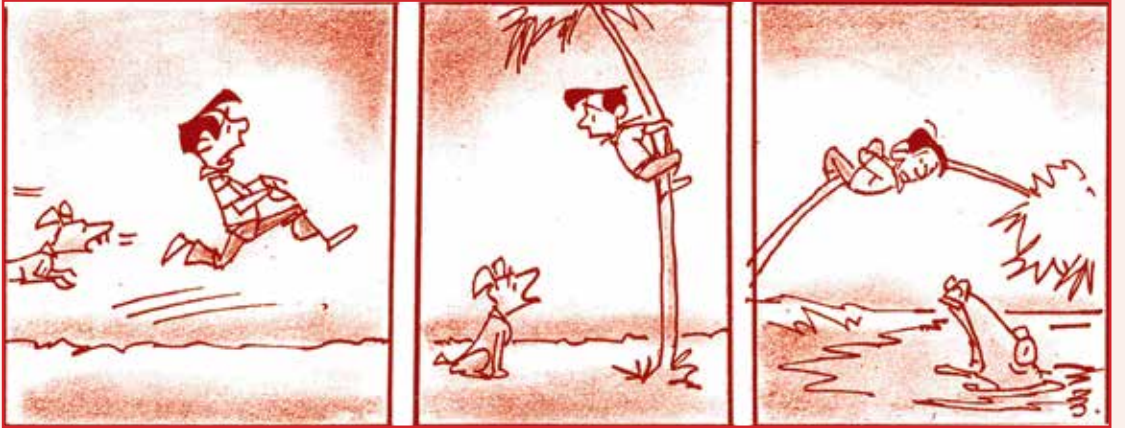
भूगोलदिनाचे महत्त्व फक्त एका दिवसापुरते मर्यादित न ठेवता हा विषय आपल्या रोजच्या जीवनाचा अविभाज्य भाग कसा आहे, हे जाणून घेतलं पाहिजे. तसेच मानवाने आपल्या बुद्धीचा सुयोग्य पद्धतीने वापर करून निसर्गाने जी साधन-संपत्ती भरभरून दिली आहे, तिचा विनियोग स्वतःच्या, देशाच्या व मानवाच्या प्रगतीसाठी करून घेतला पाहिजे. या नैसर्गिक संपत्तीचे संवर्धन कसे करता येईल, याकडेही आपण सर्वांनी लक्ष दिले पाहिजे. तरच भूगोलदिन साजरा करण्याला महत्त्व प्राप्त होईल.

- रश्मी आस्वले

rash.aswale@gmail.com

हास्य लहरी...

- वैजनाथ दुलंगे

जाणून घ्या : त्रिकोणासन - कमरेच्या सांध्यातील विकृतींवर या आसनाचा चांगला उपयोग होतो.

वार्षिक देणगीदार - > सौ. प्राची व श्री. शंतनू पटवर्धन, पुणे > मुद्देबिहाळकर परिवारातर्फे हार्दिक शुभेच्छा!
> रेडीयन्स ए. बी. लोढा मेमोरिअल फॉण्डेशन, नाशिक - यांजकडून अनेक शुभेच्छा! > सौ. संगीता कानडे, पुणे

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

कविता

ऋतूचक्र

फाल्गुन, चैत्रात
फुलून येतो वसंत
पानापानांत चैतन्य
नसे सृष्टीला उसंत ॥१॥

वैशाख, ज्येष्ठात
ग्रीष्माचा तडाखा
त्यातही गुलमोहर
हसतो सारखा ॥२॥

आषाढ, श्रावणात
पावसाच्या सरी
शेत डोलते झोकात
सुख येते घरोघरी ॥३॥

भाद्रपद, आश्विनात
शरदाचे चांदणे
शोभीवंत आकाश
गाईं सुनेल तराणे ॥४॥

कार्तिक, मार्गशीर्षात
हेमंताचा गारवा
हुसडा, शेकोटीला चला
सांगे अवखळ पारवा ॥५॥

पौष, माघात
शिशिराचे आगमन
पानगळीनंतर पुढहा
उमलते पाचूचे बन ॥६॥

प्रत्येक ऋतूचा
आहे महिमा वेगळा
नाना रूपांतून भरे
इथे निसर्गाची शाळा ॥७॥

- एकनाथ आव्हाड
फ्लॉट नं. १, पहिला मजला,
ए विंग, शृंगारपुरे हाऊस,
चेंबूर, मुंबई 400071

हसा... हसा... हसा...

माकड आणि वाघ

एका प्राणी संग्रहालयातले एक प्रचंड माकड मेले. त्या माकडाचे कातडे पांघरून एका माणसाला त्याच्या पिंजऱ्यात बसवण्यात आले. मोबदला म्हणून त्याला दररोज चाळीस रुपये मिळायचे. एकदा ते नकली माकड उड्या मारत असताना पिंजऱ्याच्या दारातून फेकले गेले अन् सरळ वाघोबांच्या पिंजऱ्यात पडले.

वाघोबाला पाहताच आपण माकड झालो आहोत, हे विसरून ते नकली माकड मोठ्याने ओरडू लागले, "धावा... धावा... वाचवा... वाचवा..."

तेवढ्यात वाघ म्हणाला, "मूर्खा बोंबलू नकोस नाहीतर तुझी अन् माझी दोघांचीही नोकरी जाईल."

जाणून घ्या : हस्तपादासन - या आसनामुळे मेंदूला चांगला रक्तपुरवठा होतो.

वार्षिक देणगीदार - > श्रीमती पुष्पा गजानन पेंढरकर, कराड, सातारा > श्रीमती मृण्मयी कमळापूरकर, पुणे

> सौ. गीतांजली अभ्यंकर, पुणे > सौ. उमा गोखले -सोमण, पुणे > कै. सौ. लीला आचवल स्मरणार्थ

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

“आपण चर्चा करतोय हे कुणाला सांगायचं नाही हं. आपण वरती गच्चीवर जाऊन बसून बोलू या म्हणजे आपण काय बोलतोय हे कुणाला कळणार नाही,” सचिनने स्वतःहून लीडर असल्याच्या थाटात सूचना द्यायला सुरुवात केली. मग अजितकडे वळून तो म्हणाला,

“अरे जित्या, तुमच्या गावात हा एवढा मोठा किल्ला, कधी तिथं जावं असं वाटलं नाही का रे तुम्हाला?”

“सच्या, तिथं म्हणे खूप दाट झाडी आहे आणि जायची वाट देखील खूप अरुंद. त्यात तिथल्या पायऱ्या तुटल्या आहेत. जेव्हा इंग्रजांनी आपला सगळा प्रदेश काबीज केला तेव्हा या किल्ल्याची बरीच नासधूस केली. या किल्ल्यात मोठी गुप्त गुहा आहे. एकीकडून आत शिरले की, दुसरीकडे जायचा मार्गच सापडत नाही. खूप वेगवेगळे रस्ते त्या गुहेतून पुढे जातात; असं बाबा एकदा त्यांच्या मित्रांशी बोलत असताना, ते माझ्या कानावर पडलं.”

“आणि तिथं म्हणे खूप मोठे कोळी, साप, विंचू

कथा

किल्ल्यातील रहस्य (भाग २)

– सुधांशु नाईक

असतात आणि कदाचित वाघ पण दिसतो म्हणे. गावातील कोणीही तिथं मुलांना जाऊ देत नाही,” वैशू हे सांगत असताना. तिच्या चेहऱ्यावर भीती दिसत होती.

“एकदा आम्ही गावाला निघालो असताना मी तिथे काही जणांना गाई-म्हशी घेऊन जाताना पाहिलं आहे. तो रस्ता किल्ल्याजवळून जात असल्याने हे दिसलं,” अन्वी म्हणाली.

“तुम्ही फक्त किती घाबरला आहात हेच सांगताय. घाबरायचं काय त्यात? अरे, शाळेच्या सहलीतून आम्ही यंदा रायगड आणि प्रतापगड पाहायला गेलो होतो. कसलं

मामाच्या गावातला ‘प्रचंडगड’ पाहून सचिनच्या मनात त्या किल्ल्याविषयी कुतूहल जागं झालं. आपल्या भावंडांबरोबर बोलताना त्या किल्ल्याविषयीच्या अनेक कहाण्या/ वदंता त्याने ऐकल्या. त्यातील सत्यता तपासून बघायचीच असं त्या सर्वांनी ठरवलं! त्या भावंडांचे किल्ल्यापर्यंत नेमकं कसं पोहोचायचं याचे बेत सुरू आहेत. चला आपणही ते या भागात जाणून घेऊ या...

कथेच्या शेवटी दिलेला क्यू-आर कोड स्कॅन करून कथेचा भाग १ तुम्ही परत वाचू शकाल!

मस्त वाटतं माहितेय किल्ल्यावर गेलं की!”

खाली आपण उभे असलो तर वरच्या टोकावर कुणी माणूस उभा असला, तर मुंगीइतका दिसतो. कधी कधी तेही दिसत नाही. फक्त खूप पायऱ्या असल्यानं चढून जाताना दमायला होतं. मात्र एकदा वर पोहोचलं की, असलं भारी दिसतं सगळं आजूबाजूला...!”

सचिनला त्याने पाहिलेला किल्ला आता आठवत होता. अचानक सचिनला काहीतरी आठवलं. तो अन्वीकडे वळून बघत म्हणाला,

“ए गुब्बू, तू काय म्हणालीस की, गाडीचा रस्ता

चढला नभी तिरंगी ध्वज नील चक्रधारी । ही मूर्त संस्कृती अन् हा शांतीचा पुजारी ॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. अमित बागाईतकर, पुणे > श्री. नरेंद्र देशमुख, पुणे > डॉ संजय गट्टे, धुळे > श्री. अद्वय जोशी, पुणे
> श्री. जयंत कुलकर्णी, पुणे > श्री. कुतूहल लिमये, दिल्ली > श्री. मुकुंद भास्कर कुवर, बोरीवली, मुंबई

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

जो आहे तो किल्ल्याच्या जरा जवळून जातो, बरोबर ना? त्या रस्त्याने आपण चालत गेलो तर किल्ला किती वेळ दिसतो?”

“अरे, बराच वेळ दिसतो. इथून पुढे गेलं की, मग वाण्याच्या दुकानाजवळून डावीकडे वळायचं,” ती पुढे सांगणार तोच सचिनने तिला अडवलं, “ए गुब्बू, लंबी कहाणी सांगत बसू नकोस, थोडक्यात सांग.”

“काय रे तू, धड बोलू पण देत नाहीस. ज्वा, मी नाही काही सांगणार,” अन्वी रुसली.

“रूसू नको अगं, कसं जायचं याचा लवकर प्लॅन करूया, म्हणून थोडक्यात बोलूया,” त्यानं तिची समजूत काढली.

“मला नीट आठवतंय, बघ... रस्त्यानं जाताना किल्ला सतत डाव्या बाजूला दिसत राहतो. एका ठिकाणी तर मला दुसरीकडून पण किल्ल्यात जायचा रस्ता असावा असं वाटतं. भरपूर झाडीतून जाणारी कच्च्या रस्त्याची तिथं वाट आहे. मुख्य रस्ता जो डोंगरांमधून पलीकडे तालुक्याच्या गावाकडे उतरतो तिथून वर जाणारी ती वाट असावी.

“अगदी बरोबर. मला वाटलेलंच की, या किल्ल्याला दुसरा रस्ताही असणारच; कारण आम्ही रायगडावर गेलेलो तेव्हा एक काका तिथं माहिती सांगत होते, सहसा किल्ल्याला एकच दरवाजा, वर येणारी एकच वाट नसते. बचाव करण्यासाठी दुसरी वाट असते. त्यामुळे या किल्ल्याला देखील नक्कीच दुसरी वाट असणार याची मला खात्री आहे. तू पाहिलीस ती हीच दुसरी वाट असणार. तिकडूनच आपण वर जायचा प्रयत्न करू या.” सचिनने सुचवलं.

“अरे, मी काही मुलांना

बोलताना ऐकलं की कधीकधी रात्री किल्ल्यात उजेड दिसतो म्हणे. त्यामुळे आम्हा मुलांना तिथं भूत असावं असं वाटतंय.” अजित भीतीने म्हणाला.

“अरे, भूत वगैरे काही नसतं रे. आता तर माझी खात्री पटत चाललीये की, किल्ल्यात काहीतरी वेगळं आहे. आपण सगळ्यांनी घाबरावं म्हणून लपवायला लोकांनी या कथा रचल्या आहेत,” सचिन म्हणाला.

“सच्च्या, उगीच मोठ्या माणसाच्या स्टाइलमध्ये काहीतरी बोलू नकोस हां. तू

जाणून घ्या : शीर्षासन - या आसनामुळे बुद्धी व स्मरणशक्ती सुधारते.

वार्षिक देणगीदार - > श्री. सचिन गाडगीळ, पुणे > श्री. अमित गद्रे, पुणे > श्री श्रीकृष्ण करंदीकर, पुणे
> श्री. कुंदन शिंदे, डोंबिवली > श्री. कौस्तुभ हळबे, पुणे > श्री. सुभाष गावडे, बोरिवली, मुंबई > श्री. अनिल रिसबूड, पुणे

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

पण आमच्याएवढाच आहेस. फक्त थोडासा मोठा आहेस आणि तू झुरळाला, पालीला, कोळ्याला किती घाबरतोस हे मी अजून विसरले नाहीये हं,” अन्वी म्हणाली.

“ए गुब्बू, मी कशालाही घाबरत नाही. उगीच चिडवू नकोस मला...,” असं म्हणून तो तिला टपली मारायला धावला आणि तेवढ्यात मामीने सगळ्यांना, “जेवायला चला रे...” अशी हाक मारली.

उद्या किल्ल्याजवळच्या रस्त्यावर हिंडून यायचं, असा गुप्त बेत करून सगळी मुलं जेवायला धावली.

नेहमी सगळी मुलं सकाळी उशिरा उठायची. कालच्या चर्चेनंतर मुलांची झोप जणू उडालेली. आज मात्र सगळे आठच्या आत उठून बसलेले. त्यांच्या डोक्यात फक्त ‘किल्ल्यावर जायचं’ इतकंच होतं!

“आई, आज आम्ही घरी आंधोळ करणार नाही. आता नाश्ता करून शेतात जाणार आहोत. विहिरीत पोहणार, तिथंच डबे खाणार आणि एकदम संध्याकाळी जेवायला येणार आहोत. त्यामुळे काहीतरी

छान नाश्ता दे सोबत आणि थोडं आम्हाला डब्यात भरून दे. पोहून झाल्यावर भूक लागते ना खूप; तेव्हा झाडाखाली बसून डबा खाऊ,” अजितने त्याच्या आईला सांगितलं. आईने केलेली थालीपीठे पटापट खाऊन, दूध पिऊन तिघं बाहेर पडले.

अजित शेताच्या वाटेकडे वळणार तेवढ्यात सचिन म्हणाला, “जित्या, अरे थांब. त्या गुब्बूला घ्यायचं आहे ना. तिला विसरलास तर ती नंतर फाडून खाईल आपल्याला. चल तिच्याकडे जाऊ,” तिघं पलीकडच्या गल्लीत असलेल्या अन्वीच्या घरी गेले. ती पण नाश्ता करत होती. बाहेरूनच सचिन ओरडला, “ए गुब्बू, आवर गं पटकन. लवकर जाऊ या.”

तिनं पराठ्याचा उरलेला तुकडा पटकन तोंडात कोंबला आणि ते सगळेजण बाहेर पडले.

घरात सर्वांना सांगितलं आहे तर थोडंसं पोहायचं आणि मग किल्ल्याकडे सटकायचं असं त्यांनी ठरवलेलं.

सगळे शेतात पोहोचले. विहिरीला भरपूर पाणी होतं. विहीर तुडंब पाण्याने भरली

होती. पंपाने पाणी बाहेर पाटात सोडलं होतं. रामूकाका त्यांच्या शेताची सगळी कामं बघायचे. ते देखील तिथंच होते.

‘मुलं आज येणार आहेत,’ ही गोष्ट त्यांना मामाने कळवली होती. त्यांनी छान पेरू काढून ठेवले होते.

“बाळांनो, ताजं ताजं पेरू काढलं हायेत तुमच्यासाठी. बसून खावा मजेत.”

“काका, आम्ही आधी पोहतो. मग खाऊ,” मुलांनी अजिबात वेळ न घालवता पाण्यात उड्या मारल्या. सगळ्यांना पोहायला आवडायचं. पण आज त्यांचं लक्ष पोहण्यात नव्हतं. थोडावेळ पोहून सगळे वर आले. रामूकाकांनी दिलेले पेरू गट्टम केले आणि तिथून निघाले ते थेट गडाकडे...!

(क्रमशः)

– सुधांशु नाईक

द्वारा स्वाती गुणे

३०१/३०२, संकल्प श्रीनिधी अपार्टमेंट,

विशाळगडकर कंपाऊंड, बावडा रस्ता,

कोल्हापूर 416003

अवश्य वाचा :

किल्ल्यातील रहस्य

भाग १

तनूमनात एक ध्यान, प्रिय महान हिंदुस्थान । हिंदुस्थान, हिंदुस्थान, हिंदुस्थान, हिंदुस्थान ॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. अतुल निवसरकर, पुणे > श्री. केदार वसंत जोशी, पुणे > श्री. विजय कुलकर्णी, पुणे > श्री. समीर रिसबूड, पुणे

> श्री. अनिरुद्ध जोगळेकर, पुणे > श्री. रवींद्र गजेंद्रगडकर, पुणे > श्री. सुहास जोशी, पुणे > श्री. संतोष साटम, पुणे

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

असं म्हणतात की, अर्थकारण आणि भौगोलिक राजकारण हे एकमेकांशी निगडित आहेत आणि हातात हात घालून जातात. आज जागतिक परिस्थिती अशी काही झालेली आहे की, जगावर एका किंवा दोन अशा राष्ट्रांचे पूर्णपणे प्रभुत्व असं नाही. जगात अमेरिका, चीन, जपान, रशिया यांसारखे बलाढ्य देशसुद्धा सर्व निर्णय एकहाती घेऊ शकत नाहीत. अशा परिस्थितीत भारताचे स्थान आणि भूमिका समजून घेणं अत्यंत आवश्यक आहे. भारताने स्वातंत्र्योत्तर काळात 'अलिप्ततावादाची' भूमिका घेतली आणि ती सिद्ध करून दाखवली. परंतु बदलत्या काळात आणि परिस्थितीमध्ये भारताने एक नवीन मार्ग जोपासला आहे. भारताची भूमिका ही सामूहिक नेतृत्वाची व बहुपक्षीय संबंधांची ज्याला multialignment असं म्हणतात, अशी झाली आहे. हेच भारताने G20 मध्येसुद्धा सिद्ध केलं आहे.

आज जगातल्या कुठल्याही प्रश्नावर भारताच्या भूमिकेकडे जगाचं लक्ष असतं. विकसनशील देशांना 'ग्लोबल साऊथ' असे म्हणतात. (भारत, ब्राझिल, पाकिस्तान, इंडोनेशिया, चीन, नायजेरिया, मेक्सिको इ. उष्ण कटिबंधाच्या जवळच्या अशा १३८ देशांचा समावेश) त्यातील देशांना पण भारत हाच सर्वात जवळचा प्रवक्ता वाटतो. ग्लोबल साऊथचे नेतृत्व त्यातील बहुतांश देशांना चीनला द्यायचं नाहीये.

या पार्श्वभूमीवर G20 चे अध्यक्षपद स्वीकारून भारताने जगाला एक नवीन संदेश दिला आहे - 'भारतसुद्धा जागतिक पातळीवर नेतृत्व करू शकतो!'

अनौपचारिक व्यासपीठाद्वारा विकसनशील देशातील उद्योग व अर्थव्यवस्थेला अधिक चालना

भारत आणि G20

- समीहन मेहेंदळे

G20 ची सुरुवात १९९९ च्या आशियाई आर्थिक आपत्तीच्या वेळेस झाली. G7 चा विस्तार करून आशियाई देशांना त्यामध्ये सामील केलं गेलं. १९९९ मध्ये G20 ची स्थापना जागतिक आर्थिक प्रश्न सोडवण्यासाठी झाली. जगातील ६५% लोकसंख्या या G20 देशांमध्ये राहाते. नुकतेच या G20 मध्ये भारताने अध्यक्षपद भूषविले होते. यावेळी भारताने काय भूमिका मांडली हे जाणून घेऊ या प्रस्तुत लेखामधून...

देण्यासाठी विकसनशील देशांचे अर्थमंत्री व सेंट्रल बँकांचे गव्हर्नर यांच्यात विचारांचे आदान प्रदान व समन्वय व्हावा यासाठी G20 फोरमची स्थापना केली. २००८-०९ च्या जागतिक मंदीपासून G20 देशांच्या पंतप्रधानांसह राष्ट्रप्रमुखसुद्धा बैठकांमध्ये सामील व्हायला लागले. त्यापूर्वी फक्त देशांचे प्रवक्तेच व अर्थमंत्री या बैठकांना उपस्थित राहायचे!

G20 या मंचाने अर्थकारण, वित्त आणि अर्थव्यवस्था व त्यात असलेल्या समस्या यांची चर्चा व त्यावर महत्त्वाचे निर्णय घ्यायला सुरुवात केली. इंडोनेशिया येथील बाली शहरामध्ये भारताला नोव्हेंबर २०२२ मध्ये G20 चे अध्यक्षपद दिले

जाणून घ्या : मार्जारी आसन - या आसनामुळे पाठीचा कणा लवचिक राहतो.

वार्षिक देणगीदार -

- सौ. गौरी उदय जोशी, सातारा
- सौ. कस्तुरी व श्री. आदित्य मोडक, मुंबई
- श्री. राहुल नांगरे, दिल्ली
- श्री. अतुल कुलकर्णी, पुणे
- श्रीमती सुशीलाताई कुलकर्णी यांचे स्मरणार्थ
- श्री. मयुरेश सोहनी, अहमदाबाद

छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

गेले. G20 ची अठरावी शिखर परिषद ८ आणि ९ सप्टेंबर २०२३ रोजी प्रगती मैदानातल्या 'भारत मंडपम्' या भव्य इमारतीत संपन्न झाली. भारताने जे G20 चं आयोजन केलं त्याचं बोधवाक्य होतं, 'वसुधैव कुटुंबकम्' (एक धरती, एक परिवार, एक भविष्य या सूत्रावर आधारित!) आणि हेच आपण दर्शविलेसुद्धा.

नवी दिल्ली समिट हे चर्चासत्र झालं, त्यातले काही मुद्दे जाणून घेऊ.

यामध्ये खास लक्ष्य हे पर्यावरणविषयक ध्येयांवर होतं आणि मा. प्रधानमंत्री श्री. नरेंद्र मोदींनी 'LIFE' म्हणजे 'Lifestyle for Environment' या संकल्पनेचा प्रचार केला.

भारताने काही कृतिकार्यक्रम (Action Plan) बनवला आहे. अक्षय्य संसाधनांचे (Renewable resources) प्रमाण तिप्पट करणं, हे एक ध्येय भारताने समोर ठेवलं आहे. त्याचबरोबर ग्रीन हायड्रोजन व त्यातील संशोधनाला प्रोत्साहन दिलं आहे.

डिजिटल पब्लिक इन्फ्रास्ट्रक्चर (DPI) 'UPI,' (युनिफाइड पेमेंट इंटरफेस) आधार, कोविन (Cowin) - (कोविड व्हॅक्सिन इंटेलिजन्स नेटवर्क) असे वेब पोर्टल अशा सर्व प्रकारच्या तंत्रज्ञानासाठी जागतिक पातळीवर सहयोगासाठी भारताने १६ देशांच्या ५० DPI चा एक संग्रह तयार केला आहे. त्यायोगे आपण नवीन तांत्रिक युगाकडे वाटचाल केली आहे.

भारतभर सुरू असलेल्या G20 अंतर्गत बैठका व कार्यक्रम देशभरातल्या सर्व राज्यांमध्ये व केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये झाल्या, अगदी काश्मीर आणि अरुणाचल प्रदेशमध्ये सुद्धा! असं करून भारताने जगाला संदेश दिला आहे की, भारत हा अखंड देश आहे आणि शत्रू देशांनी त्याच्या

जमिनीवर ताबा घ्यायचा प्रयत्न केला तर भारत एकसंधपणे उभा आहे.

आफ्रिकन युनियनला G20 मध्ये स्थान देऊन भारताने आफ्रिकेशी असलेले राजनैतिक परराष्ट्रीय संबंध अजून बळकट केले आहेत.

G20 च्या नियोजनकर्त्या देशाला G20 बाहेरच्या काही देशांना खास आमंत्रित म्हणून बोलवता येतं. त्यात बांगलादेश, सिंगापूर, संयुक्त अरब अमिराती मधील देश अशा देशांना बोलावून भारताने आंतरराष्ट्रीय पातळीवर त्यांच्याशी असलेले संबंध अधिक चांगले केले आहेत. मात्र सर्वात महत्त्वाचं म्हणजे भारताने IMEC अर्थात 'India - Middle East - Europe Economic Corridor' ची पायाभरणी केली आहे. भारताच्या नेतृत्वाखाली संयुक्त अरब अमिरातीमधील देश, इस्राइल आणि युरोपला जलमार्गाने आणि रेल्वेने जोडणारा हा असा एक व्यापाराचा मार्ग चीनच्या 'Belt and Road Initiative' ला प्रतिस्पर्धी ठरेल.

त्यामुळे फक्त व्यापारावरच नाही तर पुरवठा साखळी (सप्लाय चेन) वरील नियंत्रणदेखील भारताच्या हातात राहिल. अगदी युद्ध परिस्थितीमध्ये IMEC चा पुरेपूर वापर करता येईल.

G20 चं कौतुक हे सर्वांनीच केलं आहे. भारतीय संस्कृती, क्षमता व सॉफ्ट पॉवर अवघ्या जगाला कळून चुकलेली आहे. भारत हा फक्त 'ग्लोबल साऊथ'चाच प्रवक्ता नव्हे; तर 'विश्वगुरू' बनेल हे सर्वांचेच स्वप्न आहे. हे स्वप्न हळूहळू साकार होत आहे. २०२३ ची ही G20 परिषद त्याच वाटचालीतला एक मैलाचा दगड ठरली आहे.

- समीहन मेहेंदळे

sameehan.mehendale@gmail.com

एकजीव उमदे व्हावे, जनजीवन गावोगावी । या माझ्या भारतदेशी सुखस्वप्ने फुलुनी यावी ॥

वार्षिक देणगीदार - > श्री. किशोर पंडित, चेंबूर, मुंबई > श्री. उदय परांजपे, पुणे > श्री. सुजित उपाध्ये, पुणे > श्री. सतिशचंद्र गोरे, पुणे
> श्री. शिवप्रसाद आगटे, पुणे > वा. अजित कानिटकर, पुणे > श्री. ऋषिकेश कुलकर्णी, पुणे

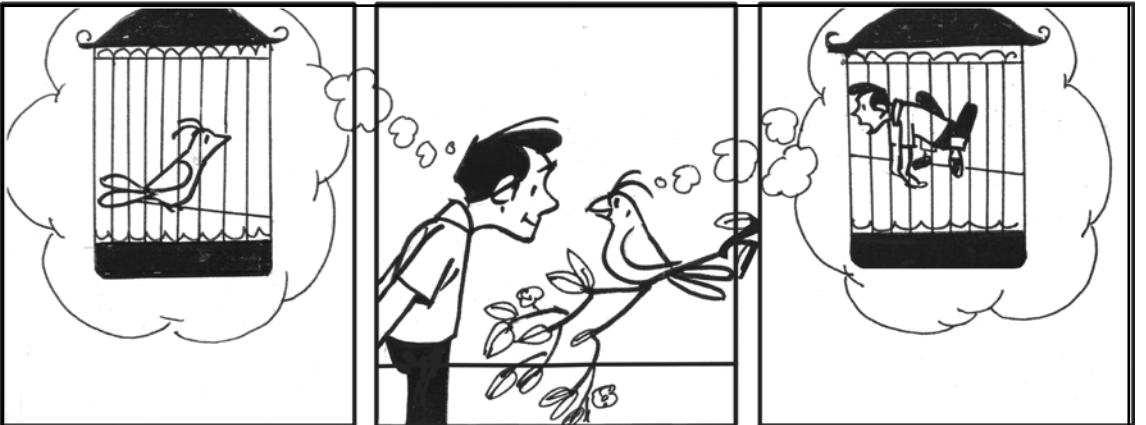
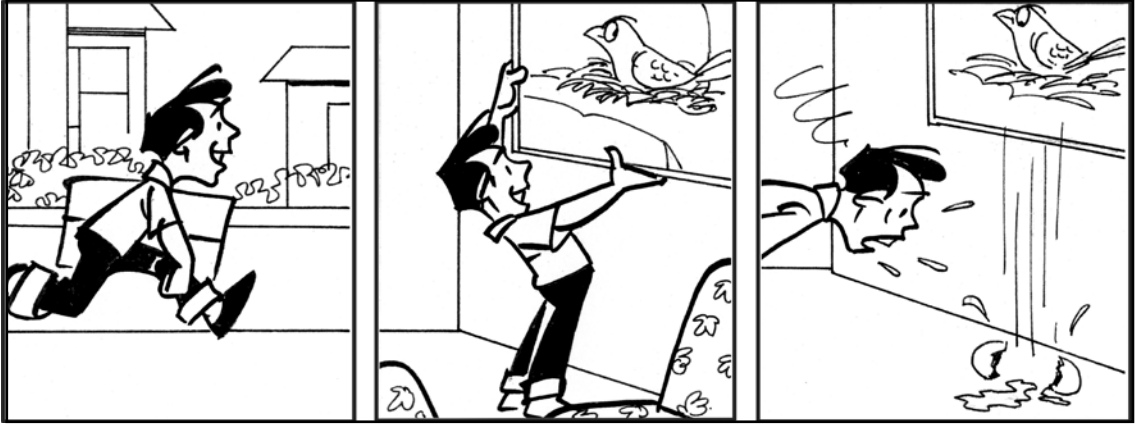
छात्र प्रबोधन : सौर पौष शके १९४५

हसच्या वेषा

प्राथमिक शाळेत पौष्टिक आहार कंपलसरी केला, तेव्हाच काही विषय वाढणार हे माझ्या लक्षात आलं होतं!!

चित्रकार : प्रशांत कुलकर्णी

चित्रकार : वैजनाथ दुलंगे

सौर पौष, शके १९४५/जानेवारी २०२४ पंजीकृत नियतकालिक, ISSN 2279 - 0691 Chhatra Prabodhan

प्रकाशन दिनांक : सौर ११ पौष, शके १९४५/१ जानेवारी २०२४

पंजीकरण क्रमांक (RNI NO.) MAHMAR /2000/5636 घोषणापत्र क्रमांक : (SDM/Pune/SR/139/2017)

Date of posting : On 1st day of every month, At the Post office S. P. college, Pune - 30. Date of publication : 1-1-2024

सौर दिनदर्शिका
शके १९४५

सौर पौष
माघ जानेवारी
२०२४

कुमारांच्या कुंचल्यातून साकारलेले चित्र!

— चि. आर्य अघोर (इ. ९ वी), ज्ञान प्रबोधिनी प्रशाला, पुणे

सभासदांनी आपले व्हॉट्सअॅप संपर्क क्रमांक कळवले नसल्यास ९०१११६१४४५ या भ्रमणभाषवर लवकरात लवकर कळवावे. म्हणजे सभासदांशी वेळोवेळी संपर्क साधता येईल. स्पर्धा, उपक्रम, व्याख्याने, नवीन प्रकाशने यांची माहिती पोहोचवता येईल.

छात्र प्रबोधनद्वारा प्रकाशित दिनदर्शिकेतील जानेवारी महिन्याचे पान पाहाण्यासाठी क्यू आर कोड स्कॅन करा!

सौर
दिनदर्शिकेचा
वापर
जरूर करा.

संपर्क पत्ता :

छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी

५१० सदाशिव पेठ, पुणे 411030

☎ (020) 24207 174/175

www.chhatraprabodhan.org

इ-मेल : chhatraprabodhan@
jnanaprabodhini.org

वार्षिक वर्गणी : ₹ २५०/-

ऑनलाइन वर्गणी भरण्यासाठी व

पुस्तक खरेदीसाठी :

www.jp prakashane.org

प्रिय पोस्टमन,

हा अंक तुम्ही आमच्या लाडक्या मुलामुलींपर्यंत पोहोचवून फार मोठं काम करत आहात. मुलंमुली या मासिकाची फार आतुरतेने वाट पाहत असतात. मासिक वेळेवर मिळाले नाही अथवा मिळालेच नाही तर ती नाराज होतात, त्यांचा तुमच्यावरचा अन् आमच्यावरचाही विश्वास कमी होतो. असं झालेलं तुम्हालाही निश्चितच आवडणार नाही. हो ना!

तेव्हा हे मासिक खात्रीशीरपणे, विनाविलंब शेजारच्या (→) पत्त्यावर द्यावे, ही आग्रहाची, प्रेमळ विनंती.

तुमचा-संपादक, छात्र प्रबोधन